

ŚWIATOWY DZIEŃ FILOZOFII

Informacje o warsztatach

Instytut Filozofii Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie
Czwartek, 21 listopada 2024r., ul. Kopernika 26.

(liczba miejsc ograniczona, na wszystkie wydarzenia **konieczne są zapisy:**
filozofia@ignatianum.edu.pl)

Wydarzenia równoległe: Filozofia i literatura

Dr Magdalena Kozak

„Antygona” jako dramat egzystencjalny, czyli co wspólnego łączy Sofoklesa z A. Camusem i J.P. Sartrem

Dramat „Antygona” ukazuje tragizm ludzkiego istnienia w sensie ponadczasowym i uniwersalnym. Główna bohaterka musi wybierać: prawo ludzkie czy prawo boskie. Jest w tym wyborze osamotniona i skazana na swoje własne rozeznanie. Problemy, z którymi musi się zmierzyć, to główne problemy XX-wiecznego egzystencjalizmu. Albert Camus koncentruje się na problemie buntu i świadomości (dramat Antygony to właśnie dramat jej świadomości oraz postawy buntu wobec narzuconego jej prawa). Jean-Paul Sartre analizuje człowieka w jego wolności wyboru wynikającej z tego samotności i całkowitej odpowiedzialności (Antygona jest sama, dysponuje wolnością absolutną w wyborze, którego musi dokonać i zapłaci za to najwyższą cenę). Cierpienie i poczucie winy Kreona to także istota egzystencjalizmu.

Dr Ewa Odoj

„SAPERE AUDE! Miej odwagę posługiwać się własnym rozumem!”, czyli o filozofii czasów Oświecenia

Oświecenie zwane jest epoką rozumu. Podczas warsztatu zastanowimy się, jakie były źródła tego oświeceniowego kultu rozumu. Przeczytamy fragmenty eseju Immanuela Kanta „Co to jest oświecenie”, a następnie podejmiemy dyskusję o tym, na ile sami zgadzamy się z postawą myślicieli tamtych czasów.

Dr Magdalena Kozak

Piękno i Prawda, czyli Tischner czyta Tołstoja i Dostojewskiego

Co wspólnego z doświadczeniem i przeżywaniem Piękna w naszym codziennym życiu ma Kitty, bohaterka z powieści Lwa Tołstoja pt. „Anna Karenina”? W jaki sposób strach i radość łączą się w tym doświadczeniu i jaką rolę pełni w doznawaniu Piękna Platońskie słońce z jego słynnej metafory jaskini? Tischnerowski człowiek, oprócz Piękna, poznaje także Prawdę, a spotkanie z nią często skutkuje ludzkim zagubieniem. Czy Rodion Romanowicz Raskolnikow z powieści „Zbrodnia i kara” Fiodora Dostojewskiego może nam coś ułatwić w zrozumieniu wartości Prawdy?

Dr Szczepan Urbaniak

Filozoficzna analiza „Czarodziejskiej góry” Tomasza Manna.

Na warsztacie podejmiemy się zbadania i przedyskutowania filozoficznych inspiracji i wątków jednego z najważniejszych dzieł literatury XX wieku – „Czarodziejskiej góry” Tomasza Manna.

Wydarzenia równoległe: Filozofia w humanistyce

Dr Robert Grzywacz

Filozoficzne podstawy psychoterapii: czy potrzebujemy filozofii dla lepszego samopoczucia?

Czy psychoterapia ma coś wspólnego z religią? Czasem zauważano pewne podobieństwa albo stwierdzano, że psychoterapia współcześnie zastąpiła religię. Czy psychoterapeuta, żeby pomóc cierpiącemu człowiekowi, musi gorliwie wyznawać jakieś poglądy? Co zakłada praktyka psychoterapeutyczna? Jak ma się ona do różnych nurtów filozoficznych?

Dr Magdalena Kozak

Totalitaryzmy a filozofia powojenna: Hannah Arendt wobec problemu zła

Hannah Arendt jest jedną z tych myślicielek, która buduje swoje koncepcje filozoficzne pod wpływem konkretnych doświadczeń historycznych i politycznych. „Korzenie totalitaryzmu” ukazują jej drogę do zrozumienia dynamiki systemów totalitarnych; obrazują genezę, rozwój i mechanizmy nazizmu. „Eichmann w Jerozolimie: rzecz o banalności zła” to rezultat jej udziału w roli reporterki podczas procesu nazisty, Adolfa Eichmanna, w 1961 r. Pod wpływem zeznań zbrodniarza wojennego konstruuje ona swoją teorię "banalności zła", wedle której zło rodzi się z bezmyślności i ślepego posłuszeństwa. Historia spotyka się z filozofią i wzajemnie na siebie oddziałują.

Dr Monika Kowalczyk

Sztuka jako źródło wiedzy o świecie

Już Platon zauważył, że między filozofią a sztuką toczy się odwieczny spór o prawdę. Zarówno filozofia, jak i sztuka stanowią źródło wiedzy o świecie. W trakcie warsztatów scharakteryzujemy funkcję poznawczą ludzkiej wytwórczości w oparciu o teorie sztuki konkurujące ze sobą w kulturze europejskiej.

Dr Robert Grzywacz

Warsztaty poetycko-filozoficzne: Cóż po poecie?

Po co nam poezja, czy, szerzej mówiąc, w ogóle literatura, w tym fikcja literacka? Czy tylko kształtuje ona nasze gusta, nasze wycucie i smaki artystyczne, uwrażliwia na piękno? Czy może również – a jeśli tak, to w jaki sposób – daje nam dostęp do prawdy, otwiera przed nami możliwości i doświadczenia, które inaczej pozostałyby dla nas niedostępne? Na wybranych przykładach poszukamy odpowiedzi na te i podobne pytania.

Wydarzenia równoległe: Filozofia a nauki szczegółowe

Mgr inż. Andrzej Skupień

Transhumanizm: od cyborgów do superistot

Odkryj podczas tego warsztatu przełomowe postępy w dziedzinie augmentacji człowieka, sztucznej inteligencji i biotechnologii, które redefiniują to, co oznacza bycie człowiekiem. Dołącz, aby zbadać etyczne, społeczne i technologiczne zawłości naszego szybko ewoluującego świata.

Dr hab. Anna Bugajska prof. UIK

Życie zapośredniczone przez technologię

Jak technologia wpływa na nasze wybory? Czy jesteśmy wobec niej autonomiczni? Czy autonomiczne technologie powinny być rozliczane ze skutków swoich działań? Na te pytania próbuje odpowiedzieć teoria zapośredniczenia doświadczenia człowieka przez technologię, rozwijana m.in. przez Petera-Paula Verbeeka, z którą zapoznamy się podczas warsztatu.

Dr Ewa Odoj

Pułapki myślenia. O tym jak nasz mózg chodzi drogami na skróty

Zgodnie z psychologiczną teorią Daniela Kahnemana i Amosa Tversky'ego nasze procesy myślowe przebiegają dwoma torami. Pierwszy z nich jest szybki i instynktowny, a drugi wolny i bardziej racjonalny. Na warsztacie krótko zaznajomimy się z tą teorią, a następnie zastanowimy się, jakie wskazówki, dotyczące naszego własnego życia, możemy z niej wyciągnąć.

Wydarzenia równoległe: Dyskusje filozoficzne

Dr Ewa Odoj

Ile wolności jest w Twoich wyborach? Determinizm świata przyrody a wolna wola

Wszyscy jesteśmy głęboko przekonani o tym, że podejmujemy wolne wybory – te życiowo bardzo ważne i te błahe. Tymczasem nauki przyrodnicze zakładają, że każde zdarzenie w naszym umyśle jest zdeterminowane przez procesy biologiczne w mózgu, działające zgodnie z deterministycznymi prawami przyrody. To jak to w końcu jest z tą wolnością naszych decyzji?

Filozoficzne Studenckie Koło Naukowe EIDOS

Dylematy moralne

Co różne stanowiska filozoficzne mogą powiedzieć nam o naszych wyborach? Prezentowane warsztaty przedstawiają szereg niekonwencjonalnych dylematów moralnych. Tematem przewodnim będą przeróżne wariacje dylematu wagonika. Tutaj zasady są proste — każdy z nas decyduje sam! Rozwiązania, które zwyciężą, otrzymają swoje filozoficzne uzasadnienie i będą odniesione do poglądów różnych filozofów.

Dr Jakub Pruś

Szybki kurs debatowania

Podczas warsztatu uczestnicy wezmą udział w szybkich debatach (*speed-debating*), a następnie będą ćwiczyć uważne słuchanie, analizowanie i krytykowanie argumentów. Warsztat przewidziany jest na max. 20 osób i 90 min z jedną przerwą.

Wydarzenia równoległe: Filozofia inaczej

Dr Szczepan Urbaniak

Filozoficzny warsztat filmowy

Podczas warsztatu odbędzie się pokaz i dyskusja wokół filmu „Więzi” w reż. Zofii Kowalewskiej. Film dokumentalny, który znalazł się na Oscarowej shortliście, opowiada o czasie i przemijaniu, rodzinie i miłości, zdradzie i przebaczeniu w sposób lekki a zarazem intymny i nietuzinkowy. Stanowi on dobry punkt wyjścia dla dyskusji o filozofii, która nie "buja w obłokach", lecz potrafi pytać o to, co nam najbliższe.

Dr hab. Piotr Sikora prof. UIK

Mindfulness w procesie uczenia się

Umiejętność kierowania uwagą jest kluczową umiejętnością w procesie uczenia się. Umiejętność tę trzeba jednak ćwiczyć, zwłaszcza dziś - w kulturze rozprasającego nadmiaru bodźców. Podczas tych zajęć zapoznamy się z praktykami mindfulness, które rozwijają naszą zdolność panowania nad uwagą - zwłaszcza w tych aspektach, które są przydatne podczas uczenia się.

Dr Mateusz Pękala

Od filozofii sporu do praktyki kompromisu

Spór jest zarówno bardzo ważnym pojęciem filozoficznym, jak i częstym, mającym doniosłe konsekwencje, zjawiskiem społecznym. To, jakie mamy postawy wobec sporów (w jaki sposób o nich myślimy) w dużej mierze determinuje to, jak zachowujemy się w tego typu sytuacjach oraz w jaki sposób doprowadzamy je do (pozytywnego lub negatywnego) końca. Część praktyczna spotkania poświęcona będzie sposobom wypracowywania kompromisów w przykładowych sytuacjach konfliktowych.

Mgr Maciej Jemioł

Warsztat: Wątki filozoficzne ukryte w grach video

Czy kiedykolwiek zastanawialiście się, jakiego rodzaju koncepcje filozoficzne występują w grach wideo, w które wszyscy gramy? Okazuje się, że jest ich całkiem sporo! Jeżeli zatem interesują Was gry i chcecie przy okazji poszerzyć swoją wiedzę o filozofii, zapraszam na warsztaty, na których zaprezentuję kilka bardziej i mniej znanych przykładów ze świata elektronicznej rozrywki. Gry bowiem proponują nam dzisiaj między wierszami swoją własną wizję świata, człowieka i wartości którymi powinniśmy się kierować, i to tak, że czasem nawet tego nie zauważamy. Dobrze zatem jest przyrzeć się im nieco bardziej krytycznym wzrokiem.

Dr hab. Piotr Duchliński prof. UIK

Warsztat: coaching wartości

W ramach warsztatu coachingowego zaprezentuję różne metody pracy z wartościami. Wartości są kluczowymi elementami naszych procesów decyzyjnych. Bez wartości nie ma spełnionego życia, któremu towarzyszyłoby poczucie sensu. Nie zawsze jednak mamy świadomość tego, jakie wartości wyznajemy. Nie zawsze wiemy, które z nich wchodzą w grę przy podejmowaniu decyzji. Wartości to subiektywne regulatory naszego działania. Stanowią integralne komponenty motywacji do określonego działania. Są czymś ważnym, pożądanym. Bez wartości niemożliwe jest istnienie naszej egzystencji. Jesteśmy gotowi za nie walczyć, a w niektórych sytuacjach jesteśmy gotowi do poświęcenia swojego życia. Wszyscy czujemy, że wartości są dla nas czymś ważnym. Wartości decydują bowiem o tym kim, jesteśmy, kształtują naszą tożsamość, wyznaczają, kim możemy się stać w przyszłości. Coaching wartości posiada

konkretne narzędzia (poznawcze i behawioralne), które umożliwiają klientom rozpoznanie deklarowanych i realizowanych wartości. Za pomocą konkretnych ćwiczeń można dokonać eksploracji subiektywnie zakładanej hierarchii wartości, która odzwierciedla się w naszych wyborach i działaniach. Coaching wartości uświadamia nam, że wartości określające nasze życiowe misje, wizje, przekładają się na cele praktycznych działań.